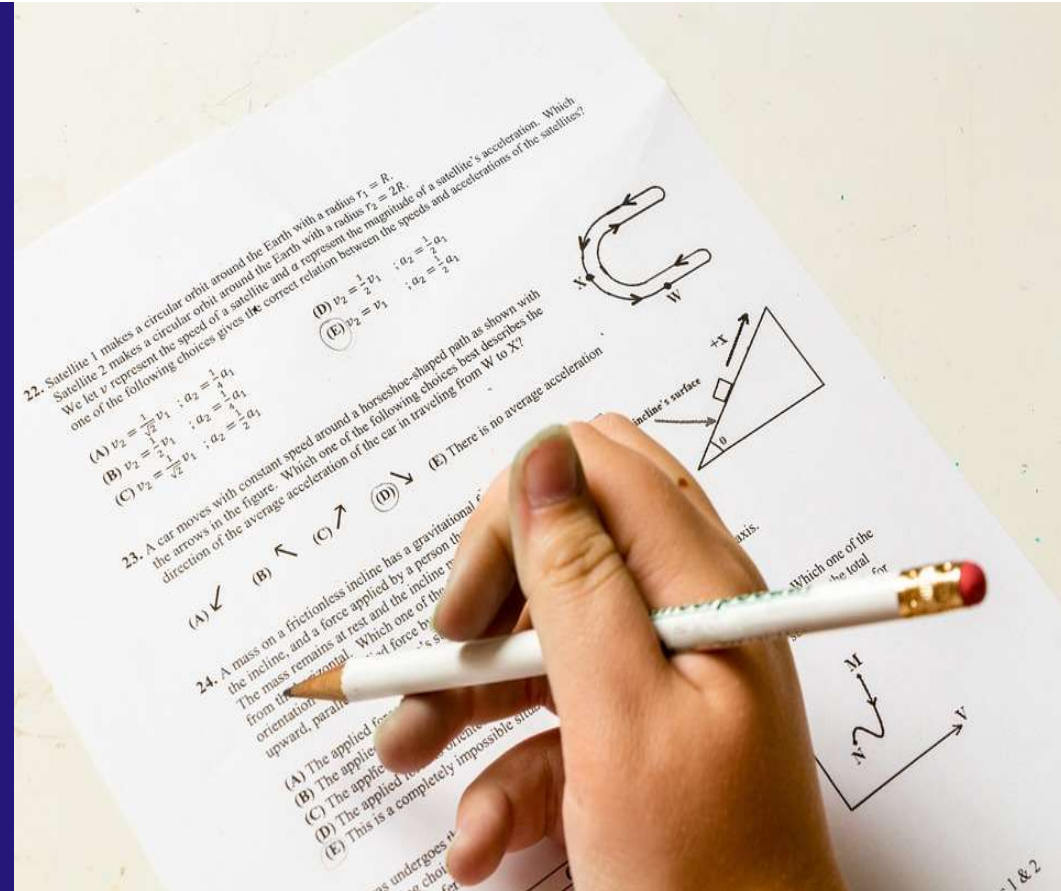

Eerlijk(er) toetsen in meertalige onderwijscontexten

Webinar netwerk taalrijk onderwijs
3 oktober 2023

Catherine van Beuningen
Lector Taalontwikkeling en Meertaligheid, HvA

Rekentoets

- Bekijk de rekenopgave. Je krijgt (max.) 1 minuut de tijd.

Rekenopgave uit internationaal TIMMS-onderzoek (zie ook De Backer, 2022)

Rekenopgave uit internationaal
TIMMS-onderzoek (zie ook De Backer, 2022)

١: نيرمت

يل اتل الودجلا ل ارظنا

قلض فمل اميرك سيال اتامكن

ل افطأ ٤ ل شمت

ق اذملا	ل افطال ا ددع
ايل ين اف	
قت الوكوش	
قل وار فل ا	
نوميل	

قلض فم ةهك نك ايل ين افلا مهن ع ن يذال ل افطال ا ددع مك

قبا جال ا: _____

Lievelingsmaken voor ijsjes

Smaak	Aantal kinderen
Vanille	
Chocolade	
Aardbei	
Citroen	

 staat voor 4 kinderen

Hoeveel kinderen hebben vanille als lievelingsmaak?

Antwoord: 12

Rekenen of taal?

١: نيرمت

يلا اتلا الودجلا اىل اظرنا

قلض فمل اميرك سيال اتامكن

٤ لثمت

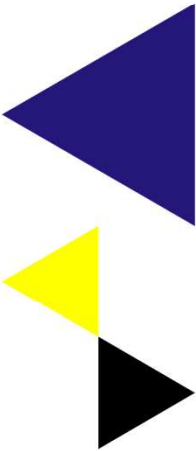
ق اذملا	ل افطال اددع
ايلين اف	
قتالوكوش	
قلوارفلا	
نوميل	

قلض فم ةهك نك ايلين افلا مهن ع نيزلا ل افطال اددع مك

قباجال: _____

Eerlijke toetsing

- Een toets is eerlijk als hij daadwerkelijk **toetst wat je beoogt te toetsen** (= *valide*) en als leerlingen met **dezelfde vermogens dezelfde kansen** hebben om de toets goed te maken (= zonder *bias*)
- **Centrale vraag vandaag:** hoe doe je dat in meertalige contexten?

Meertalige realiteit, eentalig model

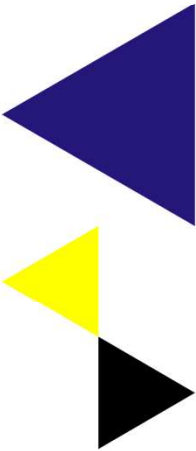

Bijdrage Jantien Smit, 'In alle talen', 11 oktober 2022

Creating Tomorrow

Meertaligheid als realiteit

- **Een derde tot de helft** van de kinderen/jongeren groeit op met een andere taal dan of naast het (Standaard)nederlands
- In de grote steden is dat zelfs **meer dan 60%**

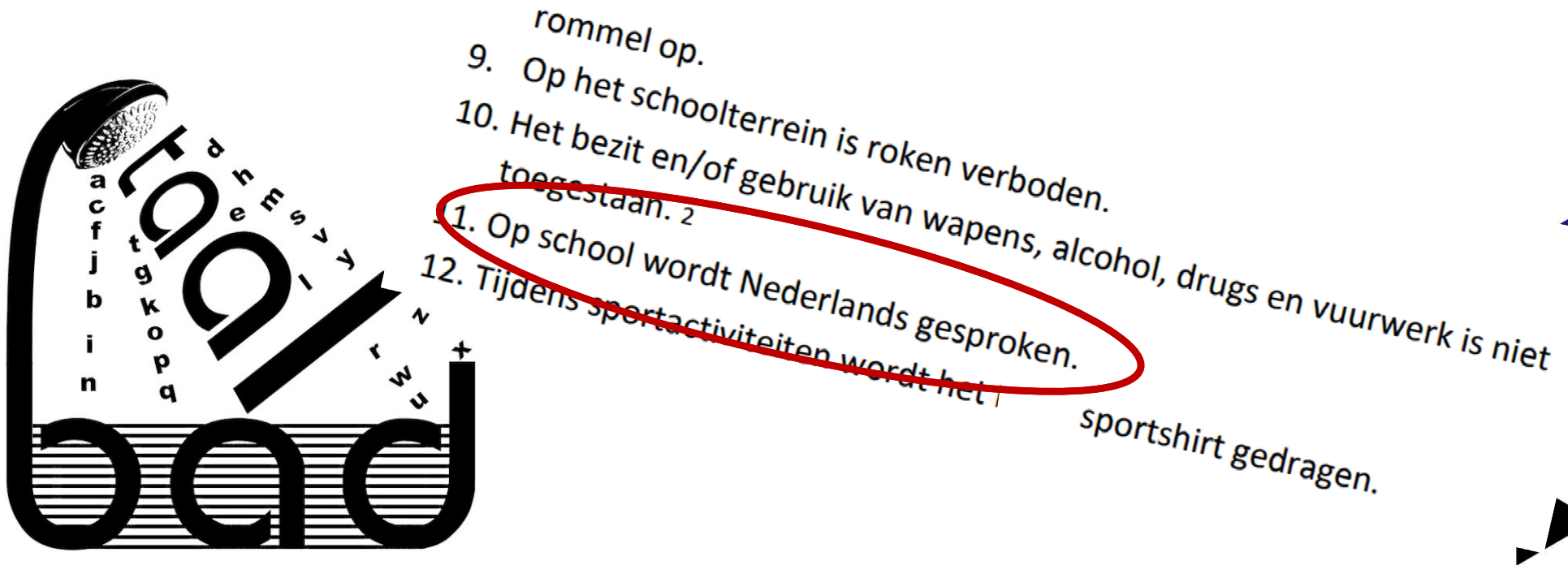
Taalachterstand ...

- **Prestatiekloof**
- **Lagere doorstroomadviezen**
- **Meer uitval en vertraging**

(o.a. Ledoux et al., 2015; Onderwijsinspectie, 2022; VO-Raad, 2022)

... of taalachterstelling?

Eentalig onderwijsmodel

Eentalig onderwijsmodel

De meeste docenten (**vo - 65%** / **mbo - 84%**) herkennen hun school/instelling het best in een eentalig model:

Leerlingen/studenten met een andere thuistaal dan het Nederlands moeten uitsluitend Nederlands en/of de doeltaal gebruiken in het leerproces; andere thuistalen dan het Nederlands en/of de doeltaal worden op deze school/instelling daarom in principe niet gebruikt.

Voortgezet onderwijs: Van Beuningen & Polišenská (2019)
MBO: Van Batenburg, Dale, Polišenská, & Van Beuningen (2022)

Onbenut en onzichtbaar potentieel

Binnen zo'n eentalig systeem ...

- ... kunnen meertalige leerlingen **niet (effectief) voortbouwen op voorkennis** van en in andere talen
- ... blijft het daadwerkelijke potentieel van meertalige leerlingen in **toetsing / evaluatie** (deels) buiten beeld

Ongelijke kansen voor meertalige leerlingen: de rol van toetsing

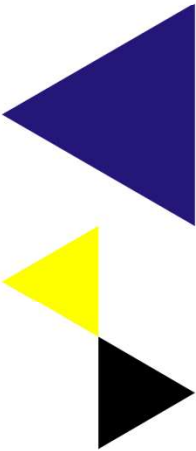

Uitdagingen

Inadequate toetsing / evaluatie blijkt een van de belangrijkste oorzaken van kansenongelijkheid tussen eentalige en meertalige leerlingen

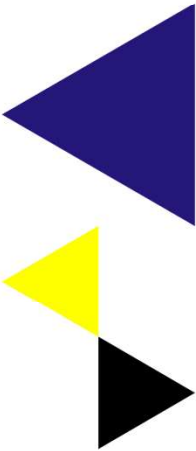
Onderzoek laat bijvoorbeeld zien dat:

- Leerlingen die **minder vaardig** zijn in de instructietaal **lager scoren** op vakinhoudelijke toetsen (o.a. Trenkic & Warmington, 2018)
- Centrale examens **moeilijker** zijn voor leerlingen met een **migratieachtergrond** (Uiterwijk & Vallen, 2005)

Oorzaken oneerlijke toetsing

- Onvoldoende bewustzijn van **rol die taal speelt**

wasmiddel, wasbeurt, maatbeker, pak waspoeder, vuile was, Klok (merk), ...

4 Hoe snel is een pak wasmiddel op?

- a Bij elke wasbeurt gebruik je 1 maatbeker waspoeder.
Hoeveel wasbeurten kun je doen met 1 pak waspoeder?
- b Als de was heel erg vies is, heb je $1\frac{1}{2}$ maatbeker per keer nodig.
Hoeveel ml is dat?
En hoeveel gram?
- c Hoe vaak kun je extra vuile was wassen met 1 pak waspoeder?

= 150 ml = ongeveer 100 g

Oorzaken oneerlijke toetsing

- Onvoldoende bewustzijn van **rol die taal speelt**
- Geen plek voor **(voor)kennis in andere talen**

١: نيرمت

يلا ائلا لودجلا اىلا رظنا

تلض فسلما ميرك سيال اتا مكن

لا فطأ ؛ لثمت

ق اذملا	لا فطال ا ددع
ايلين اف	🍦 🍦 🍦
قتالوكوش	🍦
ظوارفلا	🍦 🍦
نوميل	🍦 🍦 🍦 🍦

هلض فم تظنك ايلين افلا مهن ع نيذلا لافطال ا ددع مك

قباجال: _____

Oorzaken oneerlijke toetsing

- Onvoldoende bewustzijn van **rol die taal speelt**
- Geen plek voor **(voor)kennis in andere talen**
- Talige en/of culturele **bias**

IQ-test?

- Who wrote Hamlet?
- What is meant by the saying: kill two birds with one stone?

Bias = leerlingen met een zelfde vaardigheidsniveau hebben **ongelijke kansen** om goed te scoren op een toets(item), **door verschillen in toets-irrelevante kenmerken** zoals taalachtergrond, maar ook culturele achtergrond, sekse, kennis van de wereld, etc.

Versillen in achtergrondkenmerken tussen toetsontwikkelaars (bijv. leraren) en toetsmakers (bijv. leerlingen) een belangrijke **bedreiging voor toetsvaliditeit** vormen (o.a. Kruse, 2016; Marquardt & Gillam, 1999)

Richting eerlijker toetsen in meertalige contexten

Drie (aanvullende) strategieën

1. Bias voorkomen

- **Check je toets op culturele bias:** kunnen toets-irrelevante factoren (bijv. culturele voorkennis) je zicht vertroebelen op wat een leerling kan/weet?
- **Check je toets op talige bias:** vermijd onnodig complexe of onbekende woorden en formuleringen (checklist: http://taalbeleid.be/assets/downloads/lo_instrumenten_evaluatie_so_checklist_boordeel_je_examen.pdf)

IQ-test?

- Who wrote Hamlet? > **culturele bias**
- What is meant by the saying: kill two birds with one stone? > **talige bias**

Drie (aanvullende) strategieën

1. Culturele en talige bias voorkomen

2. Accommodaties inzetten

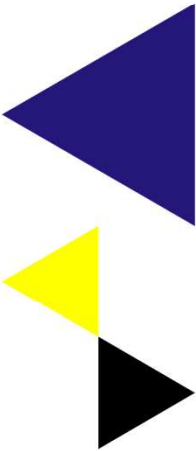
- Biedt leerlingen ondersteuning om hen te helpen toegang te krijgen tot de toetsinhoud en hen in staat te stellen beter te laten zien wat zij weten/kunnen
- *Denk aan:* woordenboeken (Nederlands en/of tweetalig), verklarende woordenlijsten, vertaalapps, tweetalige toets, afbeeldingen, ...

De Backer (2022)

Drie (aanvullende) strategieën

- 1. Culturele en talige bias voorkomen**
- 2. Accommodaties inzetten**
- 3. Functioneel meertalig evalueren** (De Backer et al., 2017)
 - Breed en meertalig evalueren wat leerlingen kunnen en weten

Functioneel meertalig evalueren

Breed = op verschillende momenten, m.b.v. verschillende methoden, door verschillende personen

- Bijvoorbeeld:
 - *Alternatieve methoden*: mondelinge evaluatie, observeren, portfolio, 'learning journal', multimodale evaluatie o.b.v. producten/projecten (i.p.v. teksten)
 - *Leerlingen zelf betrekken*: zelfevaluatie, peerevaluatie
 - *Betrekken van derden*: evaluatie m.b.v. ouders, tolken

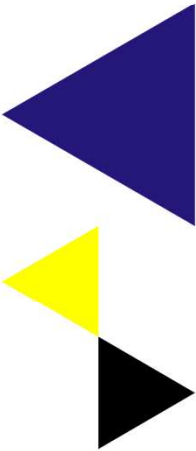
Meertalig = met gebruikmaking van meertalige repertoires

- Bijvoorbeeld m.b.v.: meertalige producten, 'taalmaatjes', tolk, ouders, ...

Voorbeeld 1: meertalig product

Uit Cummins (2005): <https://gustavorubinoernesto.com/wp-content/uploads/2020/06/Teaching-for-Cross-Language-Transfer-in-Dual-Language-Education-Possibilities-and-Pitfalls-Jim-Cummins.pdf>

- Groepsproduct rondom thema 'migratie'
- Waarin leerlingen met verschillende taalachtergronden samenwerken
- Inzet van meertalige repertoires in proces én product

Written by:

Madiha Bajwa
Sulmana Hanif
Kanta Khalid

Illustrated by:

Jennifer Du

good bye...

Translated in
English
and Urdu

نیا ملک

THE NEW COUNTRY

...Hello!!

About The Authors

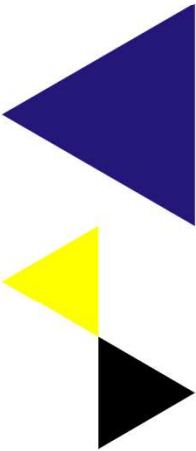
We are three best friends. Our names are Madiha Bajwa, Kanta Khalid, and Sulmana Hanif. We are in grade 7 at Michael Cranny E.S. in Maple, Ontario. This story we wrote mostly describes how hard it was to leave our country and come to a new country.

ہم تین بہت اچھے دوست ہیں۔ ہمارا نام ہے مڈیہہ باجوا، کانتہ خلیلہ اور سلمانا ہانیف۔ ہم ساتویں کلاس میں پڑھتے ہیں اور ہم سائیکل کرینڈن ہائیڈری اسکول میں پڑھتے ہیں۔ ہم جیل اور تقریباً دو کھنڈا میں ہیں۔ ہم ایک کہانی ہے جس میں ہمارا چاہنا ہے ایک ملک سے دوسرے ملک میں اپنا تعلق ہوتا ہے۔

Voorbeeld 2: rekengesprek in thuistaal

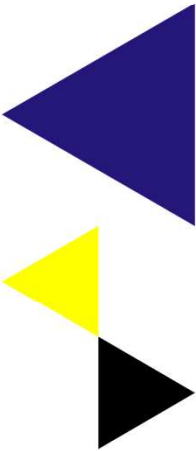
Uit Multi-Assessment project <https://www.hu.nl/onderzoek/projecten/meertalig-toetsen-van-nieuwkomers-bij-rekenen---multi-assessment>:

- Intaketoets rekenen nieuwkomersonderwijs (po)
- Leerling maakt de toets in gesprek met een tolk
- Biedt zicht op wat leerling kan én op hoe hij het rekenen aanpakt
- Informatie uit het gesprek wordt gebruikt om aanbod in de groep vorm te geven

Eerlijk(er) toetsen in meertalige contexten: wat kun je (nog meer) doen?

- Check op bias, biedt accommodaties, evalueer breed
- Gebruik in de toets woorden/formuleringen die je ook tijdens lessen gebruikt/aanleert
- Trek bij een toets geen punten af voor grammatica-/spelfouten, tenzij het om een taaltoets gaat
- Geef leerlingen inzicht in beoordelingscriteria, voorafgaand aan (transparantie) én na afloop van de toets (feedback)
- Geef leerlingen voldoende (en evt. extra) tijd voor toetsen

Meer weten?

- Projectpagina Multi-Assessment:
<https://www.hu.nl/onderzoek/projecten/meertalig-toetsen-van-nieuwkomers-bij-rekenen---multi-assessment>
- De Backer (2022). Een scherp zicht: Talenbewust assessment bij meertalige leerlingen. In Duarte, J., Günther, M., De Backer, F., Frijns, C., & Gezelle Meerburg, B. (Eds.), *Talenbewust lesgeven: Aan de slag met talige diversiteit in het basisonderwijs* (pp. 303-319). Uitgeverij Coutinho
- Webinar Margot Gottlieb (2022): ‘*Bringing Equity to Classroom Assessment for Multilingual Learners*’, zie <https://www.youtube.com/watch?v=jCtbDEDoB2k>

Dank! Vragen?

Catherine van Beuningen

c.g.van.beuningen@hva.nl

